

אחרי שיצא סיפרו, מספר סולימאן חירבאווי, החבלן הדרוזי שהתעוור כשהתכופץ מיטען של המחחרת היהודית, לרונו בר על ילדיו, אשתו, והחושך הסובב אותו

אליס לויס חודש

קורבנו של ניבזה

הוא קורא לפצצה מתנה משמיים? סולימאן לוגם לגימה ארוכה מה קהוה שעל השולחן ונאנה: "אני גדלתי להיות מאמין נאמן באלוהים. הכל מן אללה. צריך לקבל את זאת כמו שזה."

"נשארתי מאמין ומסורתי אחרי הפיצוץ, ואפילו התקרתי יותר לרוני עות הרת."

"האל מחלק מתנות. לאחר הוא נותן אושר ולשני עושר; לאחר הוא נותן נחת ולשני בריאות. לי אלוהים נתן ניסיון. הוא רצה לבדוק אם אוכל להיות מאושר גם בחשיכה."

"האל, ברוך-הוא וברוך-שמו, זרק אותי לתוך ים השחור המוחלט."

"נישאתי לאשה מאמינה, אשה חדרת-אלוהים. ובעיקבות הפציעה החלטתי לתוך את ילדי על ברכי הרת. נראה לי ששתי הבכורה, סמיחה, תלך בעיקבות אשתי ותהפוך לאדוקה."

חזר לדת

סולימאן מחייך. הפנים המצוי לקות נראות שלוות ובטוחות מתחת למיסקפייה-השמש הכהים. זו אולי הסיבה בגללה הצליח להתגבר על הפציעה. הוא מלא אמונה בצדיקת הדרך שכחר. הוא מקדיש זמנו לגידול ילדיו. ארבעה יש לו היום. מטאפס, הבכור, ועד יאר, כן השנתיים. שלושה נולדו בריאים לחלוטין, וברביעי פגע בו הגורל שנית. יאר פיר-

להתפללויות מעמיקות על נפשו של אדם. אין זו דרכו של סולימאן. הוא חונך וגדל על טהרת ההווי הדרוזי, על טהרת הסוד הרתי. בספר חסרות לגמרי השתפכויות ריגשיות ארוכות. חירבאי ווי הציב לעצמו מחסום נקודה ברורה מאוד, ומשם הוא נתן את רשות-הירבור לרמיון הקורא.

10 פרקים בספר, שיצא בהשקעה עצמית ובהוצאה פרטית של סולימאן. מרגישים שהעכרית איננה שפת-אמו. הסיגנון בספר ת"כ-משהו, עם היתפ"סיות לפראות גדולות.

המון פרטים חסרים. החינוך הסגור של הדרוזים לא נתן לסולימאן את האפשרות לספר יותר על עצמו כילד. הוא תיאר סצינה נרגשת: פגישה עם אביו, שחור ממסע בן כמה שנים. האבא נוהג עכשיו בטרקטור, מוביל ילדים לכאן ולשם, מחייך לעברי כלבביות.

בסיפרו אומר חירבאווי: "היה זה ביוני '80. הבוקר זרח, והגורל ארכ... הבוקר היה טוב, אזי מהי המתנה היפה שהתחבאה מאחורי קרני-השמש?"

איך מתיישבת אצלו הסתירה שבין הבוקר היפה לבין הגורל האכזרי? למה

המקום. הגעתי לאחר הקירות של הבית, כשרוני היה רחוק ממני, עומד לצד מכונתי.

התקרתי לחלון, שהיתה בו חבילת-חוטים, והמשכתי בכריקה.

אחרי כמה שניות — זו היה בשעה 07.50 — אירע פיצוץ חזק.

עפתי לגובה של שלושה מטרים, ולמרחק של 15 מטרים, ונפלתי ארצה, כשאני שותת-דם, צורח ובוכה.

זכור לי מאותם רגעים דבר אחד, שלא אשכח לנצח: שני אנשים, שאני יודע לתארם ולא מכיר את שמותיהם

— אחד לבש חליפה שחורה ועניבה בצבעים אדום, כחול ושחור, והשני לבש חליפה אפורה ועניבה בצבע אדום — חשו אלי בזמן ששתתי דם, וקראו לעברי: "סולימאן, אתה הקרבת את חייד כרי להצילנו! אתה חי או מת?" הם העבירו אותי למכונת. לא ידעתי אם זו היתה המכונת שלי או לא.

זכור לי עוד דבר: כשהגעתי לבית החולים לקבל עזרה ראשונה, אמרתי מישפט אחד: "טאפס בני, כסה אותי, קר לי!"

אחרי-כן הרגשתי שאני על אלונקה, מועבר למסוק.

עד כאן סיפרו של סולימאן. הוא הסביר איך להגיע לכפר שלו, ג'וליס בהרי הגליל, בדרך הזולה ביו תר. היה חבל לו על הכיס שלי.

המונית הורידה אותי ליד פתח ביתו. הוא עמד שם וחיכה לי. איחרתי בשעה, והוא כל הזמן עמד וחיכה. בסאלון-הענק של מישפחת חירבאי ווי הוא אמר: "באים אלי המון אורחים, אז החלטתי להרחיב את הבית." הוא מבקש למשש את רשם-הקלטות המיני-אטורי שלי, ומבקש, אגב הקלטה, לפי תוח את הכתבה במילים: "הצדק בחשי כה, סיפורו של חבלן-המיסטר הררוזי סולימאן חירבאווי. החבלן האמיץ הופך לחבלן מאומץ."

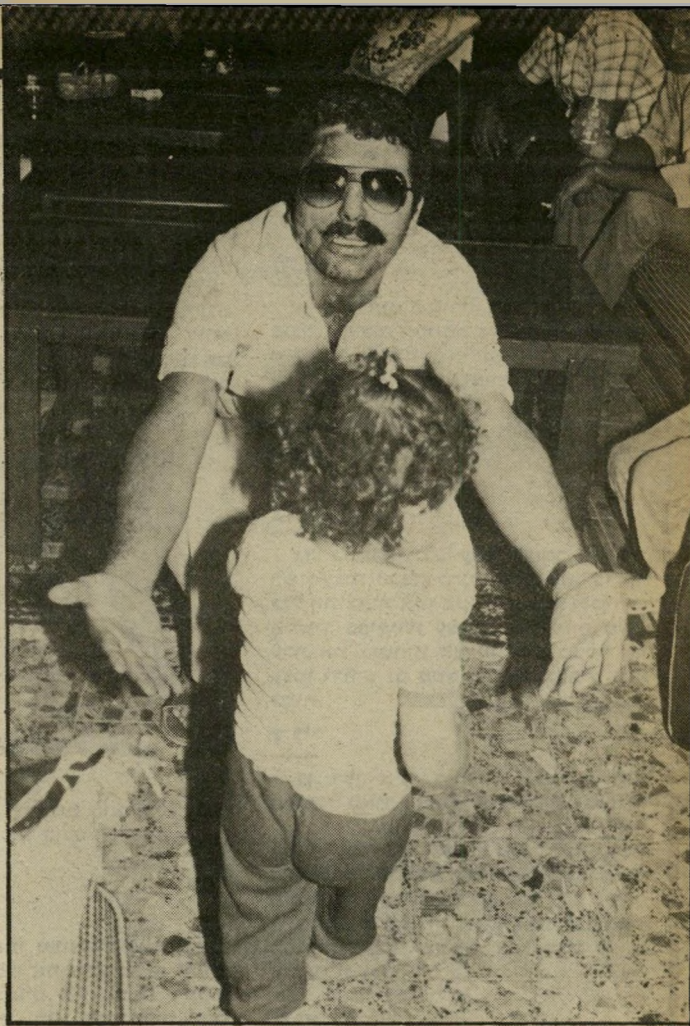
חסר

השתפכויות

ל אורך כל השיחה שלנו, עוברים כחטיה-שני יחסי-הציבור שהוא מנסה לעשות לספר שלו. סולימאן משוכנע שאנשים חייבים לקרוא את הספר, כדי לקדם את השלום והאחוה בישראל. אבל מי אנהו, שנעבי עלי ביקורת?

יומיים לפני הראיון הוא שלח אותי לטטימצקי בחיפה לרכוש את הספר. בחנות שמחו על כואי, שכן הייתי הראשון שבא לבקש אותו מאז שיצא. איש אחר העיף מבט סקון לעברי, הביט בתמונה שעל הכריכה, ניסה להיזכר מה השם.

כשלא הצליח להיזכר, הוא משך ככתפיו, מילמל משהו על סיפורי אגרות שמסתובכים היום בתנויות, וחזר לגליון פני-כיו שבו עיין קודם לכן. הספר אינו ארוך, ובכונה לא נכנס

חירבאווי בביתו טוב עיוור-טין מעיוור-לבו.

למקום האירוע לסגור את השטח. ניגשתי לשם בעזרת קצין מישמר הגבול, מפני שלא היכרתי את הדרך לביתו של ראש-העירייה. כשהגענו, היה במקום המון אדם ונשמעו הרבה צעקות, קולות-ככי ויכ-כה. מכשיר-הקשר לא הפסיק לשרר. אחרי שתי דקות הגיעו מפקד האר וזר וראשי-הפיקוד. בעיקבות כמה כרי-קוח, הוצאת כרי-גלול של ראש עיריית-רמאללה מתחת לרכב וסריקה סביב הרכב, כדי לוודא שאין עוד איברים מגופו ליד הרכב, התקבלה החלטת: "אם נפצעו שני ראשי-הערים, או יש לבדוק את מכונת ראש-עיריית אל-בירה".

אמרתי לקצינים האחראים שאינני מכיר את מקום מגוריו של ראש עיריית אל-בירה, ואפילו לא את שמו, ואז ניגש אלי אותו קצין-מינהל, שהשתתף בישיבה אצל המושל הצבאי, רוני גיי לה, ואמר: "עלה למכונת, ואני אוכיל אותך לביתו".

יצאנו לדרך, כשמכשיר-הקשר ממ שיד לשרר. שאלתי את רוני לאן לפנות. הוא ענה בלחש, כשידיו מסמנות לכיוון צורתו החיצונית לא מצאה חן בעיני באותה שעה. פניו החווירו, ונראה כאילו שהוא פוחד ממהו, שעלול לקרות.

האמת היא, שרברים אלה לא עוררו את חשדי, ואפילו לא היה לי זמן לחשוד. היה עלי לשמוע אותו, ולשים לב לידו שסימנה לי לאן לפנות, ולמכשיר-הקשר, ולדחוב שבו נהגתי במכונת.

הגענו לעיריית אל-בירה, שאליה כיוון אותי. עצרתי שם והוא אמר: "הכה עד שאשאל אם ראש העירייה נמצא או לא".

אחרי כמה דקות חזר ואמר: "הוא לא נמצא, נלך לביתו".

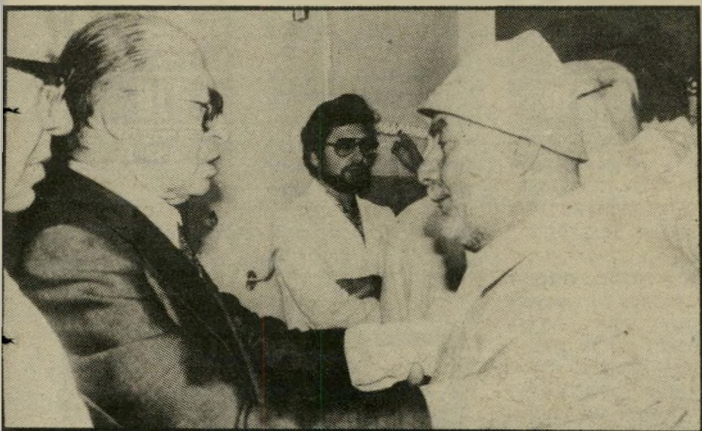
ניגשנו לשם. הוא העמיד אותי במ קום אחר ליד הבית של גרושתו, וביק שני לבדוק. היתה שם מכונת קטנה. בכריקה לא מצאנו דבר. הוא אמר לי: "נלך לביתו". המשכנו בנסיעה עד לשם.

כשהגענו לבית, שמת לי לב שרוני כולו רועה. הוא אמר: "זהו ביתו" ועי לינו לבדוק את כל השטח. לבשתי את מרי-החבל עם כובעי הפלדה והמישקפיים, ובאמצעות מכ-שיר-הכריקה (דקר) התחלתי לטרוק את

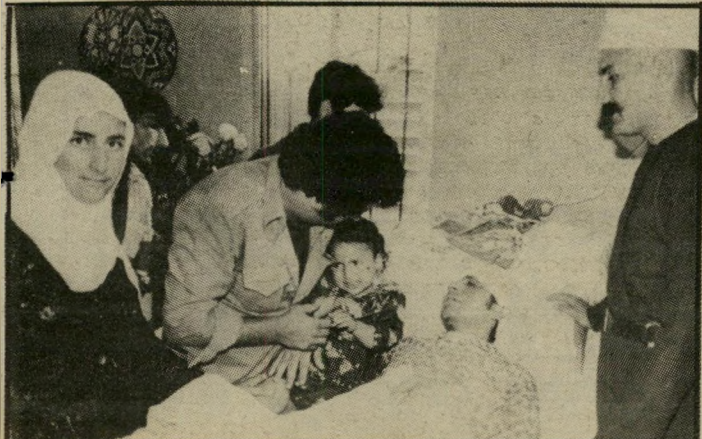
ה היה ב-2 ביוני 1980. הבוקר זרח והגורל ארכ. לא ידעתי מה שמתחבא מאחורי קרני-השמש היפות בשעות-הבוקר המוקדמות. הבוקר היה טוב. אז מהי המתנה היפה, שהתחבאה מאחורי קרני-השמש?

הנני בטוח שאין שום צורך להסביר לך, יקירי הקורא, כיצד מרגיש אדם, אחרי שעות ארוכות של עבודה רצופה בלי שינה ומנוחה. ב-7 בבוקר, כשהייתי תישוש מעייפות, שמעתי במכשיר-הקשר, בזמן ששתיתי כוס-קפה, שראש עיריית-שכם נפצע כתוצאה מהתפר צעות מיטען חומר-נפץ, שהוטמן במכונתו. מיהרתי להתקשר עם החבלן שם, להזהירו ולייעץ לו כיצד להתנהג בשטח. החלטתי לצאת לסיוור-בוקר ברמאללה ובאל-בירה.

כשהגעתי ליומן, הועיקו אותי במכ-שיר-הקשר, והודיעו לי שגם ראש עיריית-רמאללה נפצע בהתפוצצות מיטען חומר-נפץ שהוטמן במכונתו. היה זה בשעה 07.30. הודעתי לממונים עלי וביקשתי מהסויר שהגיע

בגין ליד מיטת חירבאווי (עם אביו) אחרי הפציעה הצדק הסחוב פונה פרצופו לעבר החשיכה.

חירבאווי עם בני-מישפחתו בבית-החולים. אני רואה ברוחי את אשתי, פרח מלבכ...

חירבאווי בטכס לחבלן מצטיין. הם לא אהבו חבלן לא-יהודי.